

СВЕТОСЛАВ МИНКОВ

КУЧЕШКА ИСТОРИЯ

chitanka.info

Думата ни е не за 13 число от месеца, нито за вторниците или петъците. Може да е чист понеделник, дето се казва, може да имаме дата 7 април — и, все пак, да ти върви през целия ден наопаки. От Херодот насам се наплодиха хиляди учени мъже, които изследват дервишите, приказват за лайденски стъкленици, сравняват поезията на хотентотите с поезията на юдеите, бъркат си носа дори в египетските мистерии, ала досега нито един от тия предпочтени господа не се е занимавал с мистерията на своето собствено всекидневие, за да ни докаже, защо, прочие, съществуват лоши дни в живота на хората, когато без тях животът би бил просто чудесен.

Лошият ден се предшества обикновено от такива едни глупави и безобразни сънища, които нямат нищо общо с действителността. Нещастникът, знаете, се мята като риба в леглото си и сънува, че се дави в океан от рициново масло, че пада в бездънни пропасти, че току изведнъж го захваща за крака изскочил изневиделица таласъм, или пък го хваща за гушата самия Нерон и крещи на ухото му: „Ти, приятелю, или ще ми върнеш пишещата машина, или ще ти откъсна главата като на пиле!“ В края на краищата, разбира се, спящият отваря очи, събужда се от сън и плюе на кошмарите с облекчена въздишка. Мъчи се той дори да се усмихне, ала не върви. Лицето му е подпухнало като мехур, а клепачите му мигат някак тежко, като на кукумявка, сякаш са намазани с лепило.

Ето, от тая минута, именно, започва истинския лош ден за нашия многострадален герой. Той става от леглото и си обува чорапите наопаки, после се запътва уж съвсем самоуверено към кухнята, за да се измие и закуси, ала някъде по средата на стаята се спъва без всякакъв повод в килима и си чуква освежително носа о масата. След тая кратка прелюдия на злополучието, нашият герой попада вече изцяло под властта на оная могъща сатанинска воля, която го дебне на всяка крачка и му устройва най-неочаквани засади.

Нещастникът си измива лицето и се опитва да кихне, ала кихавицата му се разсейва, и в ъглите на очите му святват само парливите гузни сълзици на прекъснато облекчение. Той откачва кърпата от стената и почва да се трие, но в същия миг трепва като ужилен и се поглежда в огледалото: една тънка розова драскотина се е изписала върху бузата му и го щипе немилостиво. По дяволите! Това пък, какво е? Човекът разгъва кърпата, и уплашеният му поглед

открива в една нейна гънка някаква коварна карфица, забодена там сякаш от самата съдба. Разбира се, време за губене няма. Нашият герой е посветен в тайните на инфекцията и на тетаноса, та затова отваря бързо вратичката на кухненския бюфет, измъква оттам някакво бяло шишенце с прозрачна течност и започва да маже пострадалата си буза с антисептични намерения. Тогава изведнъж носят му доловя острия мирис на бензин, и бедният страдалец разбира мигом грешката си. Спуска се той отново към бюфета и сега изважда истинското шишенце с чистия спирт. Разтрива бузата си и гримасничи пред огледалото, защото спиртът, тъй да се каже, разяжда драскотината като сярна киселина.

Най-сетне, след редица още перипетии, нашият герой връзва накриво вратовръзката си и, след като търси половин час шапката си, която стои отдавна на главата му, излиза от къщи със смътното предчувствие, че тоя ден не е като другите и че в тоя ден, именно, ще му се случи някакво голяма нещастие.

Да, читателю. Да предположим сега, че нашият герой е някакъв незначителен архивар в общината — трудолюбив като мравчица, кротък като овчица, тънък като свещица. С една дума, човек от народа със златно сърце и с винаги празна кесия.

Някога и някъде тоя човек си е купил билет от лотарията на коминочистачния съюз и месеци наред е живял със скромната мечтица да спечели малко пари, та като дойде лятото, да замине и той на курорт, да се откъсне поне за две-три седмици от робството на общинските регистри и да си почине човешки в лековития басейн на някоя минерална баня. Точно тъй, както правят, например, стотици люде по земята с увеличени далаци, с песъчливи бъбреци или със счупени ребра.

Очаквал е, значи, нашият клет архивар да го споходи щастието и е броел с нетърпение дните, които остават до тегленето на лотарията. Най-сетне щастливият ден идва. Треперят всички, които имат билети. Трепери и сиромашът-архивар. Всяка сутрин той си купува вестник, разгръща го радостно като покана за сватба и го сгъва с печална въздишка като некролог за близък покойник. Вестникът съобщава номерата на десетки печеливши билети, само номерът на неговия

билет се губи в пълна неизвестност и мрак. Когато по този начин бъдат обявени всички печалби от лотарията, нашият герой си купува за последен път вестник с тиражния лист и решава да провери още веднъж дали неговият номер не се е скрил случайно поне в печалбите от двайсет лева. Ала туй става в така наречения фатален ден, когато истинското и голямо нещастие може да дойде съвсем неочаквано за човека.

И тъй, седи си архиварът в канцеларията на общинската архива с разтворен пред себе си вестник. С едната си ръка натиска одрасканата си буза, а с показалеца на другата пощи цифрите в тиражния лист, отделя ги една от друга като оризови зърна в тепсия. По едно време, както се занимава така човекът, вратата на канцеларията се отваря и вътре влиза някакъв дебел господин, с златна часовникова верижка на шкембето и с явно недоброжелателна физиономия.

— Шест месеца вече чакам, и още няма никакъв резултат! — започва без всякакъв увод непознатият, като се изправя пред масата на архиваря.

А архиварят вдига глава от вестника и поглежда разсеяно посетителя. После пита:

— Какво обичате?

— Искам да зная, какво е станало със заявлението ми, което подадох лично чрез вас до господин кмета още преди шест месеца, — отвръща с оскърбено достойнство дебелият господин и подхвърля на архиваря някаква хартийка с пет-шест виолетови цифри. — Ето ви входящия номер!

Едва сега общинският чиновник идва на себе си, прибира разтворения вестник и на негово място слага върху масата един грамаден регистър, опръскан със засъхнали мастилени капки и с който знае защо изрисувана в долния ъгъл уродлива човешка глава с бомбе. Чиновникът взима хартиятата с виолетовите цифри, поглежда я, разтваря регистъра и започва да търси входящия номер със същото усърдие, с каквото е търсил преди малко в тиражния лист и номера на своя прокълнат билет от лотарията на коминочистачния съюз.

— За какво се отнасяше вашето заявление? — мърмори по стар навик архиварят, без да вдига очи от регистъра.

При този въпрос, непознатият посетител пламва цял в треската на някакво злонамерено вдъхновение и с видимо задоволство разказва за

стотен път една току-речи недотам обикновена история.

— Аз, господине, — казва той, — имах куче. И то не куче като другите кучета, а нещо съвсем особено: умно, привързано и с черно петно на опашката. Всички вкъщи му се радвахме и го смятахме едва ли не за равноправен член на семейството ни. Ако настине случайно, децата ще го повият в одеало и ще го сложат в кошница до печката, ако го хванат глисти, жената ще си остави работата и ще тича за ветеринарния лекар. Та искам да кажа, толкова едно благородно и възпитано куче го дръпват една сутрин неколцина хаймани кучкари и го закарват накрай града, да му одерат кожата. Блъсват го, представете си, в кучкарската кола при десетина други безстопанствени и крастави псета, а то, горкото, скимти — ще се пукне от мъка. Разбира се, аз научавам тая работа чак по-късно, като се връщам вкъщи за обяд. Още от вратата жена ми разправя цялата случка и устните ѝ треперят — аха-аха, да заплаче. „Как, казвам, ще го отвлекат кучкари? Че нали, казвам, му бяхме окачили марка на шията?“ „О-о-ох, вайка се жена ми, заедно с марката го отвлякоха!“ А, тъй ли била работата? Чакай тогава. Ще плащам, значи, аз на общината данък за кучето си, а в същото време общината ще позволява на кучкарите да задигат маркирани кучета. Обядвах, знаете, набързо, грабвам си шапката и — право тук, в кметството. Нося оплаквателното до кмета. Идвам ей в тая стая, давам със собствените си ръце заявлението, а вие го взимате, слагате му входящия номер и ми обяснявате, че всичко ще си върви по реда. Но къде е тоя ред, моля ви се, кажете ме веднъж завинаги? Оттогава са минали шест месеца. кой ще ми върне кучето?

— Кое куче? — пита като на сън архиварят, в чиито уши са влезли само последните думи от печалната изповед на пострадалия гражданин.

— Как, кое куче? — избухва дебелият господин. — Кучето, за което ви разprávям! Моето куче!

— Вие имате изгубено куче?

— Ох, Боже мой! Не изгубено, а задигнато, отвлечено от кучкари, разбирате ли?

— А, отвлечено, значи. Тъй, отвлечено. Че така кажете, да се разберем, — събужда се неочаквано нашият герой, натиснал победоносно показалеца си върху намерения входящ номер. — Да, —

добавя живо той, — ще отидете в стая номер 5! Там ще ви дадат исканата справка!

Господарят на похитеното куче се покланя полулюбезно, полувраждебно, с неестествено изкривено рамо, и излиза навън.

Архиварят пък се заглежда мечтателно в прозореца, спомня си с някакво носталгично чувство за лотарията на коминочистачния съюз и изважда отново пред себе си вестника с тиражния лист. Минава цял час, а той продължава да стои като омагьосан над лотарийните цифри. Тогава, именно, в стаята му се вмъква повторно човекът с кучето, или, по-право, човекът без кучето.

Ала тоя път посетителят кипи от негодувание и още от вратата започва да крещи с всичка сила:

— Какви са тия подигравки, господине? Вие ме изпращате в стая номер 5, а оттам ме изпращат в стая номер 12! От стая номер 12 пък ми казват да отида в стая номер 15, а от стая номер 15 — в стая номер 18! Обиколих всички стаи на кметството, влязох дори и в клозета, но никой нищо не може да ми каже! Всички свиват рамене и ме пращат за зелен хайвер от стая в стая! Аз съжалявам много, че трябва да прекъсна заниманията ви с вестника, но ви предупреждавам най-категорично, че няма да мръдна оттук, докато вие не ми намерите заявлението! На вас съм го дал, от вас го търся! Повече нищо не ме интересува! Като съзнателен гражданин и съвестен данакоплатец, аз настоявам да се възстановят още сега изгубените ми права и да ми се върне кучето!

Ала ето че кроткият като овчица архивар има и душица. И не само душица, но и самолюбие, и достойнство, и нерви. Скача той изведнъж от стола си с малко заруменяло лице и за пръв път, може би, в живота си приема ръкавицата на своя противник.

— Знаете ли вие, господине, къде се намирате? — изпищява с хрипкавия си гласец той. — Знаете ли, че тук не е кучкарница, а обществено учреждение, в което трябва да стоите със свалена шапка? Знаете ли, най-сетне, какво значи да нанасяте незаслужени оскърбления на длъжностно лице? Аз ви моля да престанете да ме занимавате с вашето глупаво куче и да напуснете незабавно стаята ми!

— Ка-ак? Глупаво куче? — озъбва се истерично гражданинът и започва да се тресе цял в някакъв валпургиев припадък, като обсебена от дявола вещица. — Вие може да сте длъжностно лице, но сте подлец

и вагабонтин, щом твърдите, че кучето ми е глупаво! Ами че то можеше да свири Бетховена на пиано, стига само да исках да го уча музика, хайван с хайван! Аз ще ти дам да разбереш! Ще ти докажа как се обижда невинен гражданин! Обществен скандал ще направя! Добре да запомниш това!

След тая безумна реплика дебелият господин разперва ръце и изхвърква из канцеларията на общинската архива, като блъсва с трясък вратата зад себе си.

Петнайсетина минути по-късно на прага на архивата се явява един разсилен с димяща цигара в шепата си и казва съвсем спокойно:

— Вика ви господин кметът!

Нашият герой, който все още стои прав пред масата си и трепери на свой ред от нервна възбуда, поизтупва дрехите си, оправя яката си и тръгва по дългия коридор с някаква неясна тревога в душата.

Когато влиза в широкия светъл кабинет, кметът го поглежда така навъсено и с такова отвращение, че бедният архивар преглътва три пъти, докато си поеме дъх.

— Извиках ви, за да ви обадя, че сте глобен с четвърт месечна заплата, загдето четете вестник в работно време и загдето се държите арогантно с посетителите! Предупреждавам ви, че при втори подобен случай ще бъдете уволнен в интерес на службата! — произнася заклинателно кметът, необикновено доволен от това, че думите му се леят гладко, като при освещаване на паметник.

— Позволете ми да ви обясня, — прошепва чиновникът.

— Свободен сте! — прекъсва го кметът.

— Аз искам само...

— Свободен сте!

Тук бедният архивар се завъртява на петите си и се измъква като попарен из богато наредения кметски кабинет.

За теб, читателю, може да няма никакво значение четвърт архиварска заплата. Ти, да речем, спокойно можеш да прахосаш такава една сума в някое кабаре, или пък да я проиграеш на карти. Ала за тоя, който изкарва с пот на челото си всеки лев, четвърт архиварска заплата има не само грамадно значение, но ако щеш дори дълбок символичен смисъл... Впрочем, нека не се задълбочаваме в излишни разсъждения,

а да си дойдем на думата и да видим, какво става с нашия герой, когато, след нещастно прекараните часове на своя лош ден, той се връща вечерта вкъщи и се тръшва разнебитен на леглото си.

През цялата нощ архиварят блуждае в страхотна и кошмарна просъница. Отначало той се бие дълго с призрака на зловещия гражданин, после попада в някаква концертна зала, където едно куче, облечено във фрак, му изсвирва с поразително съвършенство Полонезата на Шопен и Апасионатата на Бетховен, след това някой го увива като ряпа в грамаден вестник и го хвърля в някаква дупка, където го нападат хиляди насекоми — уж скорпиони, уж цифри.

И чак призори, по измъченото лице на нашия герой отново заиграва щастлива усмивка. Той седи вече с неколцина приятели сред някаква слънчева морава, яде вкусен гювеч и пие замайващо червено вино. „Хайде, честито! Да ти е жива годеницата!“ — викат приятелите му и чукат чашите си о неговата. „Благодаря, да ви се връща!“ — отговаря архиварят и се смее от все сърце.

И с тоя нов и бистър сън, изплувал из някоя потайна гънка на мозъка, идва и новият ден за нашия герой — обикновеният ден със своите малки радости и миражи, заради които все пак заслужава да се живее на тая земя, читателю.

1936

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.